

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Christiansborg
1240 København K.

København, den 10. april 2007
Sag/dok. nr. 1874, 6733 / 278360

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i brev af 26. marts 2007 (FLF Alm. del) bedt mig svare på følgende spørgsmål:

Spørgsmål nr. 232:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21/3-07 fra Vejle Kommune og Vejle Amatørfiskerforening vedrørende muslingefiskeriet i Vejle Fjord, jf. FLF alm. del - bilag 283.”

Svar:

I henvendelsen af 21. marts 2007 fra Vejle Kommune og Vejle Amatørfiskerforening udtrykkes der bekymring for, at muslingefiskeriet i Vejle Fjord er hæmmende i forhold til målsætningen om et varieret og alsidigt plante- og dyreliv i Fjorden, og der opfordres til, at muslingefiskeriet begrænses over en længere periode.

- ./.
- Jeg har tidligere anmodet Danmarks Fiskeriundersøgelser om en faglig vurdering hvad angår effekten af muslingefiskeriet på Vejle Fjord. Jeg vedlægger notatet af 13. december 2006 fra Danmarks Fiskeriundersøgelser til orientering. Det fremgår bl.a., at effekten af sedimentspredning i forbindelse med muslingeskrab er ubetydelig i forhold til den vindbetingedede ophvirvling, og ikke mulig at adskille fra f.eks. effekten af iltsvind.

Der kræves en særlig tilladelse til muslingefiskeri. Dette giver mulighed for en begrænsning af indsatsen i et givet farvandsområde på baggrund af bl.a. oplysninger om bestandsforhold og ud fra natur- og miljøforhold samt andre interesser knyttet til vandområdernes udnyttelse. For at opnå fiskeritilladelse er det herudover hovedreglen, at ejeren af fartøjet kan dokumentere at have haft et traditionelt fiskeri i det pågældende område. For den jyske østkyst er der udstedt 6 licenser.

I licensen fastsættes særlige vilkår, der skal gælde for det pågældende fiskeri. Vilkårene for udøvelsen af fiskeriet tilpasses løbende den opdaterede viden om bestanden og de miljømæssige og biologiske forhold.

I det gældende regelsæt om regulering af muslingefiskeriet i bl.a. Vejle Fjord er fastlagt betingelser, der sigter på, at fiskeriet udøves tilstrækkeligt skånsomt i forhold til ressourcerne og det omgivende miljø. Det gældende regelsæt er tilvejebragt på grundlag af indgående drøftelser med bl.a. det tidligere amtsråd.

Det bør imidlertid jævnligt overvejes, om reguleringen af fiskeriaktiviteterne kan tilpasses bl.a. i forhold til de særlige miljømæssige forhold, der gør sig gældende. F.eks. kan det i afgrænsede lokaliteter være relevant at gennemføre krav om fiskeplaner, så ikke alle de fartøjer, der har tilladelse i et større område, kan vælge at fiske samme sted. Jeg vil derfor bede Fiskeridirektoratet om at drøfte dette spørgsmål med både erhvervet og miljømyndighederne.

Hvad angår henvendelsens bemærkninger om miljømålslovens krav til miljøtilstanden må jeg henvise til, at muslingefiskeri naturligvis på linie med andre aktiviteter indgår i vurderingerne i forbindelse med vand- og Natura 2000-planlægningen, der sorterer under miljøministeren.

Hans Christian Schmidt

/ Knud Larsen

Fiskeridirektoratet
Nyrupsgade 30
1780 København

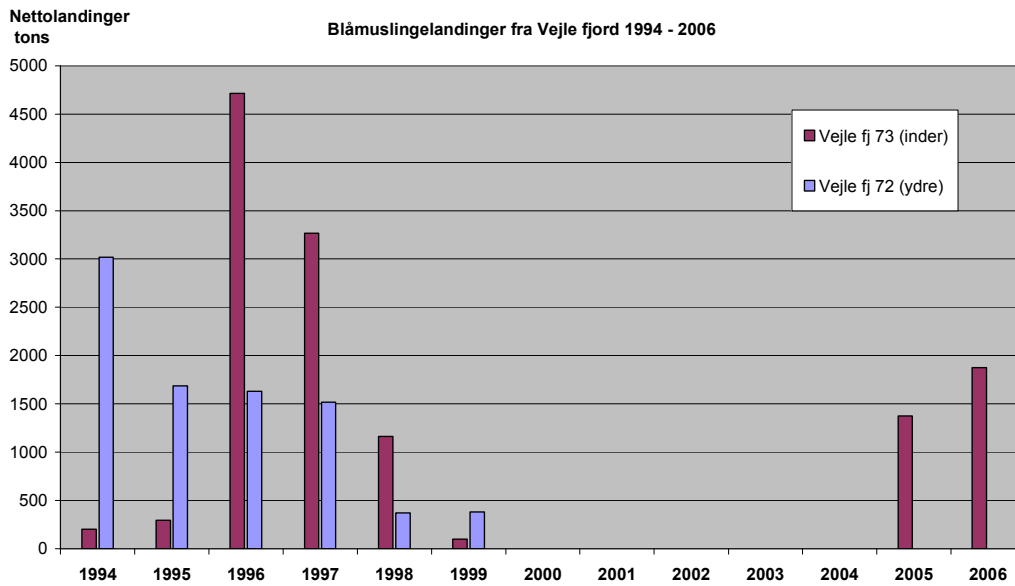
Dato: 13.12.2006
Ref.: DFU/HØK,HFI
J.nr.: 2002-132-0006

Vedr: henvendelse fra Vejle Kommune og Vejle Amatørfiskerforening vedr. muslingefiskeri i Vejle Fjord.

Med henvisning til henvendelse fra Fiskeridirektoratet af 27 marts 2007 vedrørende spørgsmål nr. 232 fra Fødevarerudvalget, hvor ministeren bliver bedt om at kommentere henvendelse fra Vejle Kommune og Vejle Amatørfiskerforening af 21. marts 2007 om muslingefiskeriet i Vejle Fjord, har DFU følgende kommentarer.

Generelt om fiskeriet i Vejle Fjord

I 1996 blev der i samarbejde mellem amtet og fiskeriorganisationerne foretaget en regulering af fiskeri efter blåmuslinger i Kolding, Vejle og Horsens fjorde. Dette resulterede i at hele den indre del af Vejle fjord blev lukket for fiskeri efter blåmuslinger med en grænse lidt øst for naturreservatgrænsen. Fiskeri må kun foregå øst for denne grænse. Langs nordkysten indførtes et forbud mod fiskeri i en afstand af 200 meter fra kystlinien (normal vandstand 0). Langs den sydlige kyststrækning blev grænsen lagt i en afstand på 400 meter fra kysten. Afstandsgrænserne svarer til en vanddybde på ca. 6 meter i den ydre del af fjorden, og en vanddybde på 4-6 meter i inderfjorden..

Figur. 1. Blåmuslingelandinger fra Vejle fjord i perioden 1994 til 2006 (november 2006 inklusiv). Landinger er anført for hver af de to fiskerizoner Vejle fjord er inddelt i. Zone 72 dækker yderfjorden og zone 73 inderfjorden.

Fiskeriet efter muslinger i Vejle Fjord varierer betydeligt fra år til år. Figur 1 viser fiskernes nettolandinger af blåmuslinger i perioden fra 1993 til 2006. I 1990'erne har der været et omfattende fiskeri i Vejle fjord med landinger på op til ca. 6000 tons. I 5-årsperioden 2000 til 2004 har der ikke været fiskeri i Vejle fjord. De sidste par år har der fra Vejle inderfjord (zone 73) været nettolandinger i størrelsesorden fra 1000 til 2000 tons.

Effekten af muslinge-fiskeriet på havbunden

DFU har ikke gennemført undersøgelser af fiskeriet af blåmuslinger i Vejle Fjord, men har gennemført en række videnskabelige undersøgelser i Limfjorden. Det vurderes at resultaterne herfra også vil være valide for Vejle Fjord.

Fiskeriet af muslinger medfører en række direkte effekter på havbunden. Fiskeriet efter blåmuslinger foregår med skrabende redskaber, og effekten på bunden har vist sig at afhænge af forskellige forhold som bundtype, vandstrømninger eller hyppige omlejringer af bunden som følge af vinddreven ophvirvling. Jo mere området forstyrres af naturlige forhold som strøm og vind, jo mindre betydning har fiskeriet.

Fiskeriets direkte påvirkning kan deles op i en korttidseffekt og en langtidseffekt. Korttidseffekten er den øjeblikkelige effekt af fiskeriet, hvorimod langtidseffekten er den ændring, der sker med havbunden og dens dyreliv efter mange års fiskeri. Korttidseffekterne er forholdsvis simple at vise, og DFU har i Limfjorden gennemført en række un-

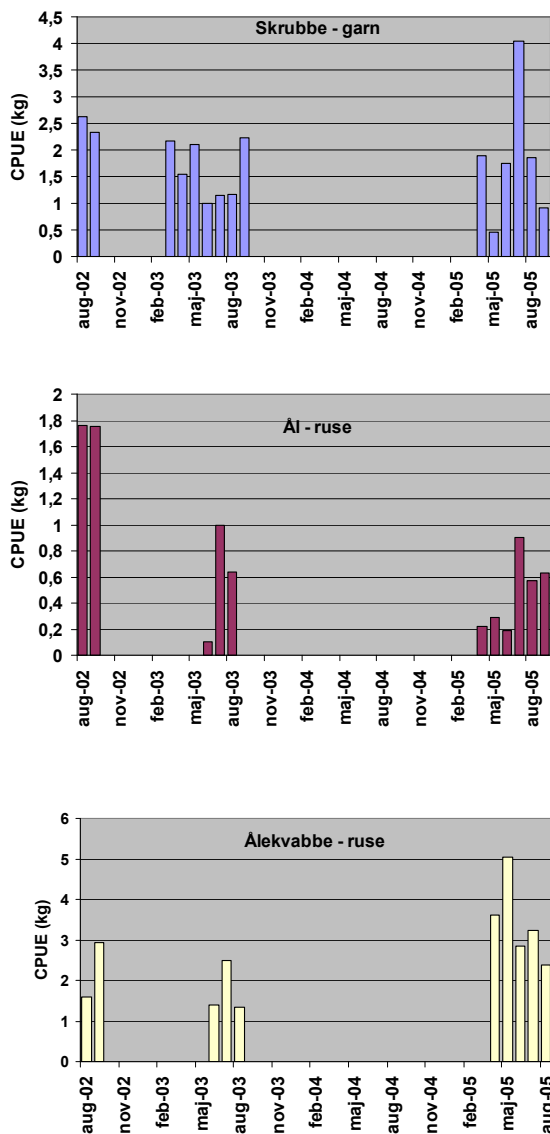
dersøgelser af blåmuslingefiskeriets effekt på bunddyr. Undersøgelserne viser samlet, at fiskeriet påvirker forekomsten af dyr, der lever nedgravet (børsteorme og muslinger), samt en række af de organismer der lever oven på bunden (søanemoner, søpindsvin, søpunge og havsvampe). Omvendt ses organismer som hesterejer og slangestjerner i højere tætheder i områder, hvor der er fisket muslinger pga. forbedrede forekomster af føde eller forbedrede bundforhold for disse arter.

I forbindelse med fiskeri med skrabende redskaber sker der en ophvirvling af sediment. Undersøgelser har dog vist, at betydningen af denne er ubetydelig i forhold til den vindbetingede ophvirvling.

En betydelig langtidseffekt af muslingskrabning udgøres af skrabningens fjernelse af sten og skaller fra bunden, hvilket har stor betydning for en række bundlevende organismer, der lever fasthæftet til disse. DFU har dog ikke viden der sandsynliggør at fiskeriet kan foregå på stenrev. Produktionen af blåmuslinge yngel reduceres i områder, hvor den naturlige forekomst af skaller og sten er reduceret, idet muslingelarver behøver et fast substrat at sætte sig på når de bundfælder. Derudover kan en varieret bund yde beskyttelse til netop bundfældede larver mod krabber og andre rovdyr. Også for fiskefaunaen har bundens beskaffenhed stor betydning. Bunden skal således for de fisk der gyder på bunden tilbyde et egnet gydehabitat, hvor æg og yngel har en stor overlevelsessucces. For juvenile og voksne fisk skal bunden tilbyde strømløse og skjulesteder for både byttefisk og rovfisk. Undersøgelser af fiskebestanden i samarbejde med amatør og fritidsfiskere i Vejle Fjord i perioden 2002-2005 viser at der ikke er sket et fald i fangsterne af de dominerende arter som skrubbe, ål og ålekvabbe (Fig. 2).

Rodfæstede blomsterplanter som ålegræs kan have en reduceret udbredelse i områder, hvor der skrubes muslinger. Disse planter har et ringe spredningspotentiale og skal efter bortfiskning bruge lang tid på at genetablere sig i et område. DFU har i 1994 gennemført undersøgelser af udbredelsen af blåmuslinger og ålegræs i Vejle fjord, og af hvor i fjorden der var overlap mellem de to arter. Der var kun overlappende forekomster af blåmuslinger og ålegræs på 2 stationer: På lavtvandsstationerne ud for Ulbæk og Trelde. Der blev i 1994 kun fundet tætte ålegræsforekomster inden for naturreservatgrænsen i Vejle inderfjord. Undersøgelsen i 1994 påviste ikke forekomster af ålegræs på vanddybder uden for 4 meters vanddybde i Vejle fjord. På nogle stationer var der forekomster af alger (*Laminaria* og *Fucus* arter).

Der er ikke gennemført forsøg med fiskeri af blåmuslinger i ålegræs områder i Vejle Fjord, men forsøg i 1990'erne i Limfjorden viste, at skrabning efter blåmuslinger i områder med tætte ålegræsforekomster var forbundet med store vanskeligheder (med bl.a. lav fangstrate, tilstopning af skraber med ålegræs ect.). Et fiskeri efter blåmuslinger vil derfor ikke foregå i selve ålegræsbedene, men på kanterne af disse.

Fig. 2 Fangsten af skrubbe, ål og ålekvabbe i forsøgsfiskeri i Vejle Fjord 2002-2005. Fiskeriet er gennemført i samarbejde mellem amatør-, fritidsfiskere og DFU's marine fiskepleje. Fangsterne er angivet som CPUE som fangst per redskab i et veldefineret fiskeri.

ned til havbundens græsser og makroalger. Fiskeri efter blåmuslinger kan således dels fjerne filtrerende muslinger og kan dels ophvirvle og sprede sediment fra havbunden, og medføre en reduceret sigt. Effekter af blåmuslingefiskeriet i områder dybere end 6 meters dybde på sigtbarheden på 2-4 meters vanddybde anses for at være sandsynlig i områder som Vejle Fjord hvor der fiskes på forholdsvise stejle sider.

Habitatrestaureringsprojekt.

Muslingefiskeriet har i efteråret og igen i marts pågået i nærheden af det igangværende habitatrestaureringsprojekt. Danmarks Fiskeriundersøgelser har i samarbejde med

Ålegræs kan formere sig ved enten rodskud eller ved frøspredning. Rodskud (vegativ vækst) er den dominerende spredningsmekanisme i områder som Vejle Fjord, idet disse skud er mere tolerante over for lave iltkoncentrationer end frøspredte skud. Med rodskud er spredningshastigheden lav (<1m per år) og fiskeriet med skrabende redskaber langs ålegræsbede kan forhindre en spredning af disse.

Da udbredelsen af ålegræs i de danske fjorde er begrænset til 2-4 meters dybde er det ikke sandsynligt at muslingefiskeriet på større vanddybde end 4-6 meter i Vejle Fjord påvirker spredningen af ålegræs. Ålegræssets dybdeudbredelse vil derimod være kontrolleret af mængden af lys, der når havbunden. Her vil forekomsten af mikroalger og ophvirvlet sediment kunne begrænse udbredelsen af ålegræs.

Blåmuslinger i danske fjorde udgør en væsentlig andel af de filtratorer, der med deres levevis frafiltrerer partikler som mikroalger fra vandsøjlen og ned til bunden. På denne måde har blåmuslingerne også betydning for hvor klart kystvandet er, og om der kan trænge lys

Dansk Amatørfiskerforening, Vejle Amt og Vejle Kommune gennemført habitatrestaureringsprojekt i Vejle Fjord. Projekterne har delvist været finansieret af Fiskeplejemidler. Det overordnede formål med undersøgelserne har været at undersøge om forekomsten af fisk kunne øges ved at genetablere strukturer på bunden. I foråret 2005 blev der igangsat et fuldskala habitatrestaureringsprojekt ved sydsiden af Vejle Fjord ud for Munkebjerg i et 350 x 500 meter stort område. Projektområdet er i undersøgelsesperioden lukket for fiskeri og opankring.

Et forsøgsfiskeri med garn og ruser viste umiddelbart efter etableringen af revet en tiltrækning af flere fiskearter. Dog har iltsvind i både 2005 og 2006 medført meget store variationer i forekomsten af fisk på revet. Dykkerundersøgelser dokumenterede en meget hurtig kolonisering af søanemoner samt at forekomsten af sortkutling er høj på revet. Ligeledes ses store forekomster af rejer og fiskeyngel ved sækkene, der tilbyder læ for strømmen og skjulesteder. Tilbagemeldinger fra områdets garnfiskere har endvidere indikeret øgede fangster af fladfisk i området hvor projektet er gennemført.

Ophvirvling af sediment fra bunden og spredning af dette ind i forsøgsområdet kan forringe habitatrestaureringsprojektets effekt i forhold til at op hjælpe fiskebestanden. Det er dog ikke muligt at adskille effekten fra sedimentspredning fra f. eks effekten af iltsvind.

Forvaltningsmuligheder

I henvendelsen fra Vejle Kommune og Vejle Amatørfiskerforening anmodes om at Vejle fjord lukkes for fiskeri i en nord/sydlig linie ved Holtser Hage i en periode på 20år. Dette område udgør hovedparten af produktionsområde 72 – Vejle inderfjord. Af figur 1 fremgår det at fiskeriet i dette område udgør ca. 1000-1500 tons årligt, men med år uden fiskeri.

Med henblik på at minimere effekten og synligheden af fiskeriet kan der udarbejdes fiskeplaner, således at fiskeriet planlægges hensigtsmæssigt, og det bliver synligt for de forskellige interessegrupper, hvordan fiskeriet drives, og fiskeriindsatsen spredes. Udarbejdelsen af fiskeplaner har i Limfjorden medført at fiskeriets synlighed og indsats er mindsket i særligt sårbare områder.

Konklusion

- Blåmuslingefiskeriet kan have betydning for bundfaunaen i de områder der fiskes. Der er vist effekter af muslingeskrabning i Limfjorden og disse effekter anses også at være valide for et fjordsystem som Vejle Fjord.
- Blåmuslingefiskeriet kan have en effekt på forekomsten af fisk, men forsøgsfiskerier har ikke kunnet eftervise en effekt af muslingefiskeriet i perioden 2002-2005.

- Blåmuslingefiskeriet, med den nuværende regulering vil ikke have betydning for ålegræssets dybdeudbredelse idet der ikke er overlap mellem områder med ålegræs og områder åbent for fiskeri. Dog kan der være en effekt af sedimentspredning fra fiskeriet og ved bortfiskning af muslinger, og den deraf følgende større biomasse af mikroalger.
- Blåmuslingefiskeriet kan påvirke habitatrestaureringsprojekt og mindske det etablerede revs ophjælpning af fiskebestanden.
- DFU har i notatet ikke forholdt sig til, om muslingefiskeriet i Vejle Fjord er i konflikt med gældende regionalplaner eller nationale vandmiljøplaner, da denne vurdering bør gennemføres af de forvaltende myndigheder.